

Тема уроку: Розвиток мовлення «Письмовий твір-опис природи за картиною в художньому стилі (за простим планом)»

Епіграф уроку:

*Щоб не скривдити, не зламати,
А в гармонії з світом жити.
То ж, природу нам треба знати,
Бо прийшли ми у світ – любити!
Надія Красоткіна*

Підготовка до роботи над твором за картиною.

4.1. Демонстрація репродукцій картин.

Картина С. Васильківського «Козача левада».

Розповідь учителя про художника.

Сергій Іванович Васильківський (1854 - 1917) – один із найвідоміших українських художників кінця XIX – початку XX ст. *Творча спадщина митця становить більше як три тисячі полотен.*

Народився на Харківщині (м. Ізюм). Професійну освіту здобув у Петербурзькій академії мистецтв. Виїхавши у пенсіонерське відрядження за кордон, удосконалював живописну майстерність. Подорожував Францією, Італією, Північною Африкою. Багато працюючи на планері, намагався передати колорит зображуваної місцевості, домогтися правдивості та емоційності. Після повернення на батьківщину поселяється в Харкові й повністю віддається розробленню української тематики.

Картини С.Васильківського зображують привільний український степ, тихі річки й ставки, краєвиди сіл та хуторів, розливи Дніпра та Дніпровських плавнів, затишних полян і левад. Відомий передусім як тонкий лірик, співець неповторної краси рідного краю. Зображував природу в її перехідних, мінливих станах. С.Васильківський не прагнув до розроблення в пейзажах соціальних мотивів, проте його картини сповнені такої чарівної краси й поезії, відзначаються такою витонченістю письма, що сміливо можуть змагатися з найдовершенішими зразками пейзажного живопису в світовому мистецтві.

Бесіда.

- *До якого жанру живопису слід віднести картину?*
- *Пояснити лексичне значення слова левада (затишний куточок рівнини біля ставу чи річки з луками та деревами).*
- *Чому саме цей куточок обрав для змалювання художник? Що міг вбачати С.Васильківський у таких левадах?*
- *Яка пора року зображена на полотні? Який час доби? З чого це видно?*
- *Що зображено на передньому плані картини? На задньому плані?*
- *Чим приваблює колорит полотна? Який настрій навіває картина?*

• *До яких роздумів спонукає?*

** Коментар учителя.*

Левадою в Україні звать затишний зелений куточок рівнини побіля водойми. Колись у таких місцях охоче спинялися на перепочинок козаки та чумаки: тут можна було напоїти та попасти коней та волів. Часом поблизу левад люди оселялися назавжди.

Для С.Васильківського такі місця мали велику вагу. Він вбачав у левадах, як сам казав, “людські гнізда”, образ України.

Композицію (побудову) картини художникові підказав вигляд реальної левади, яких багато колись було поблизу Харкова. Писав художник з натури, навіть уже готовий твір виносив на луки, щоб ще раз перевірити окремі деталі. Працював без підмалювка, виключно кольором, що є ознакою найвищої майстерності. Писав картину протягом шести років.¹

4.5. Робота усно

Вписати в таблицю (див. далі) назви предметів, детально виписаних художником на передньому плані полотна, а також назви явищ природи, які необхідно згадати, описуючи картину (“відоме”).

Левада, воли, озерце, трава, каміння (валуни).

Сонце, небо, туман, вітерець.

Записати назви предметів, зображених художником на задньому плані (“відоме”)

Дерева, двоє селян, дерево, ліс.

Дібравши до “відомого” “нове” (ознаки), заповнити таблицю.

Записи на дошці наберуть такого вигляду:

“відоме”	“нове”
Левада	Затишна, зелена, оточена могутніми деревами
Воли	Круторогі, покійні, ліниві, вайлуваті, трохи сонні
Озерце	Невелике, неглибоке, заросле лепехою, наче

	око
Вода	Прохолодна, свіжа, лагідна, смачна, солодка
Трава	Зелена, соковита, свіжа, запашна, духмяна
Каміння	Важке, сіре, незрушне, вгрузле в землю
Сонце	Ясне, гаряче, золоте, щедре, розкішне
Небо	Блакитне, високе, бездонне, глибоке, безмежне
Туман	Ранковий, легкий, мерехтливий, лагідний, як молоко
Вітер	Легенький, свіжий, ранковий, пестливий, грайливий
Дерева	Крислаті, розложисті, столітні, могутні, міцні
Селяни	Розважливі, спокійні, балакучі.

4.6. Колективне опрацювання пам'ятки «Як працювати над створенням власного твору?».

Як працювати над створенням власного твору?

1. Добре подумай над темою майбутнього твору, визнач, який обсяг матеріалу він охоплює.
2. Визнач основну думку свого твору й намагайся провести її через усю роботу.
3. Склади повний і чіткий план, дотримуйся його у процесі написання творчої роботи.
4. Тему розкривай глибоко і всебічно.
5. Дотримуйся послідовності у викладі думок.
6. Висловлюй своє ставлення до того, про що пишеш, роби власні висновки, узагальнення.
7. Дотримуйся пропорційності частин твору.
8. Пиши охайно, акуратно, грамотно, не забувай про абзаци.
9. Перевір написане, перепиши в робочий зошит.
10. Колективне складання плану творчої роботи.

Орієнтовний план твору-опису природи за картиною

1. Левада – затишний куточок рівнини біля озерця.
2. Зображені на полотні пора року та доба.
3. Соковита запашна трава.
4. Воли біля невеличкого озерця.
5. Трава випинається з-під сірого каміння.
6. Селяни під деревом на другому плані картини.
7. Зелена стіна лісу на обрії.
8. “Козача левада” – портрет ясноокої України.

Самостійна письмова робота учнів над твором.

.1. Складання твору на чернетках.

5.2. Переписування твору в робочі зошити.

Приклад твору

Козача левада

Простяглась, розпросторилась затишна левада, розкинулась навколо невеликого озерецька. Середина гарячого літа. Легкий ранковий туманець молоком стелиться над розкішною духмяною травою.

Біля зарослого лепехою озереця – круторогі вайлуваті воли. На якусь мить відірвались вони від соковитої травиці й тягнуть сонні морди до прохолодної свіжої води. Великим блакитним оком вдивляється озерце у безмежне небо.

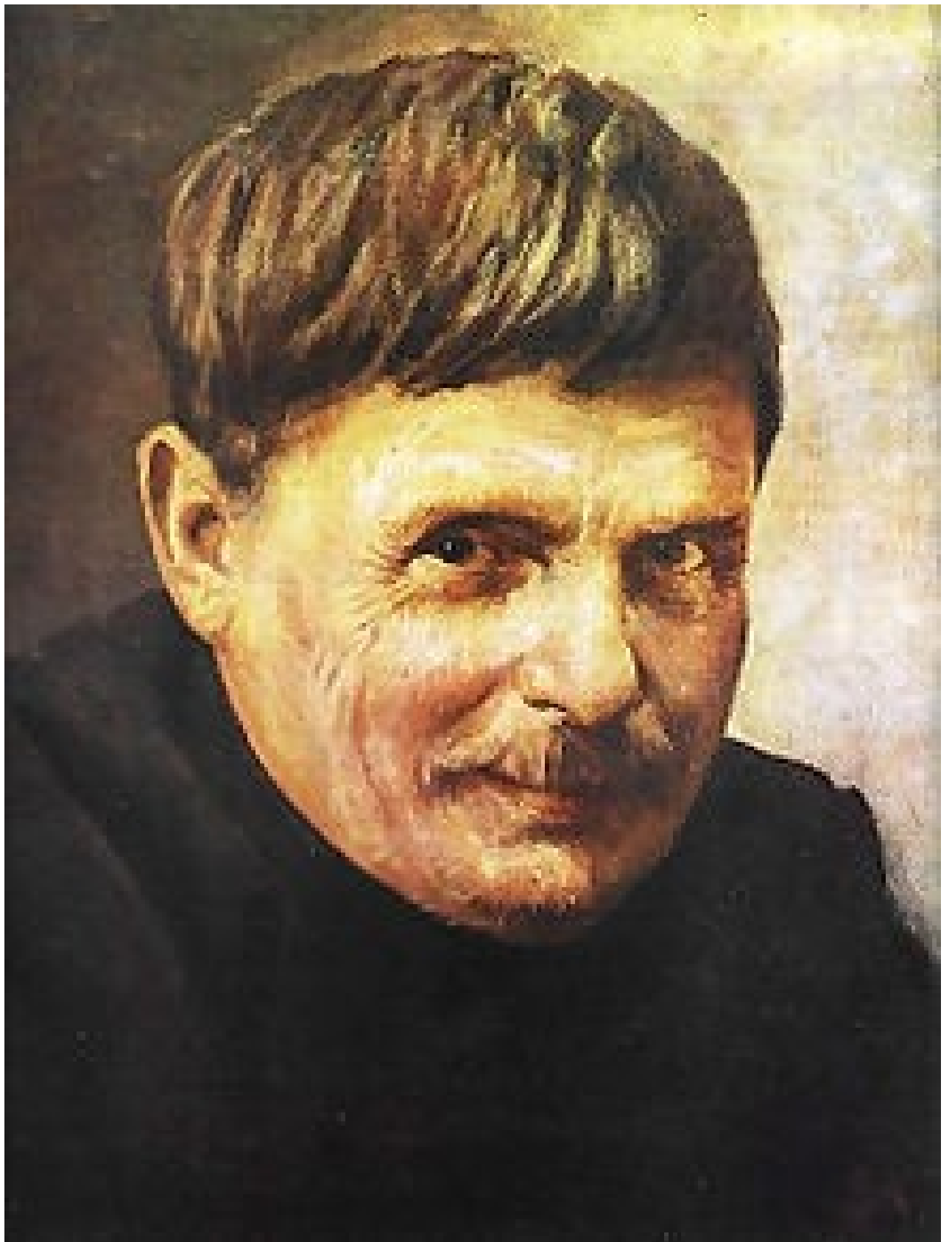
Повгрузало в землю важенне каміння. Та й з-під нього випинається розкішна зелена трава, буяє, нестримно тягнеться до сонця.

Трохи віддалік, у затінку високих крислатих дерев спочивають двоє селян. Спокійно й розважливо вони гомонять про щось між собою.

Зеленою стіною стоїть на обрії ліс. Ледь вимальовуються на темному його тлі обриси могутніх дерев.

А над усім цим – високе, бездонне в своїй глибині блакитне небо та щедре золоте сонце України.

“Козача левада” Сергія Васильківського – ніби краплина свіжої роси. Це затишний куточок рідної, такої прекрасної землі.

Сергій Іванович Васильківський

(1854-1917 рр.)

Як працювати над створенням власного твору?

1. Добре подумай над темою майбутнього твору, визнач, який обсяг матеріалу він охоплює.
2. Визнач основну думку свого твору й намагайся провести її через усю роботу.
3. Склади повний і чіткий план, дотримуйся його у процесі написання творчої роботи.
4. Тему розкривай глибоко і всебічно.
5. Дотримуйся послідовності у викладі думок.
6. Висловлюй своє ставлення до того, про що пишеш, роби власні висновки, узагальнення.
7. Дотримуйся пропорційності частин твору.
8. Пиши охайно, акуратно, грамотно, не забувай про абзаци.
9. Перевір написане, перепиши в робочий зошит.